

مجموعه
مقالات زبان شناسی و ایران شناسی
(مجموعه دوم)

پژوهش و ترجمه

سعید عریان

www.ketab.ir

به کوشش

مریم حاتمی

IRAN.

نشر بونیم

- سرشناسه
عنوان و نام پدیدآور : عریان، سعید، ۱۳۲۹ -
مجموعه مقالات زبان‌شناسی و ایران‌شناسی (مجموعه دوم) / پژوهش و
ترجمه سعید عریان؛ به کوشش مریم حاتمی.
مشخصات نشر : تهران: نشر پرسم، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری : ۴۹۱ ص.
شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۷۱۳۸-۲۰-۷
وضعیت فهرست‌نویسی : فیا
یادداشت : کتابنامه
موضوع : زبان‌شناسی -- ایران -- مقاله‌ها و خطابه‌ها
serutcel ,syasse ,sesserddA -- narl -- sctisiugnliL
موضوع : زبان‌شناسی -- مقاله‌ها و خطابه‌ها
serutcel ,syasse ,sesserddA -- gnihcaet dna yduts -- narl
شناسه افزوده : حاتمی، مریم، ۱۳۶۱ -، گردآورنده
رده‌بندی کنگره : ۱۲۵۵
رده‌بندی دیویی : ۴۱۰
شماره کتاب‌شناسی ملی : ۸۸۰۰۳۴۰
اطلاعات رکورد کتاب‌شناسی: فیا

نشر برسم

دفتر: تهران، میدان رسالت، خیابان هنگام، خیابان هروی، پلاک ۶۶ طبقه اول

تلفن: ۷۷۲۰۷۰۹۴ تلفن همراه: ۹۱۹۳۳۹۰۳۳۴

barsam_publishing

مجموعه مقالات زبان‌شناسی و ایران‌شناسی

مجموعه دوم

پژوهش و ترجمه: سعید عریان

به کوشش مریم حاتمی

ناشر: نشر برسم

چاپ نخست: بهار ۱۴۰۱

تیراژ: ۳۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۱۳۸-۲۰-۷

کلیه حقوق و امتیازات کتاب محفوظ است.

فهرست

۷	مقدمه
۹	جغرافیای اساطیری شاهنامه
۱۴۳	داستان جم از زند و نندیداد
۱۴۵	آغاز فرگرد دیگر
۱۷۳	توضیحات فرگرد دیگر
۱۹۳	شهرهای ایران
۲۲۳	درخت آسوری
۲۳۵	درخت آسوری (۲)
۲۵۱	بغ و مهر در شغد
۲۵۷	پسر دانشکامه
۲۶۵	برخی پندارهای اساطیری درباره زن
۲۷۵	کتابت در ایران پیش از اسلام
۲۸۵	نقدی بر «رمزپردازی بازی شطرنج»
۲۸۹	«کاش» و «کاشغر»
۲۹۵	فراگیری زبان یا فراموشی میراث مکتوب
۳۰۱	واژه «بزگوش» در شاهنامه فردوسی
۳۰۹	کتاب و کتابت در ایران باستان
۳۲۱	شگفتی و ارزشمندی سیستان
۳۲۹	بررسی گونه‌های زبانی در رسانه‌های سمعی و بصری

- درآمدی بر "عنصرهای زبان فارسی لودویکو دو دیو" ۳۳۷
- زبان‌شناسی: هدف یا وسیله ۳۴۳
- افتراح ۳۴۹
- در سایه ۳۵۳
- کتیبه کرتیر در نقش رجب ۳۶۱
- اوشیدر ۳۷۳
- اَسْتَوْتُ ارْتَه ۳۷۷
- اوشیدر ۳۸۱
- افراسیاب ۳۸۵
- اِسْتِیر ۳۸۹
- شهاب، شاعری یهودی - پارسی، از یزد ۳۹۱
- موسیقی در ختن باستان ۴۰۱
- سوگند خوردن و غیره در فارسی ۴۰۹
- مسئله‌ای از خط خروشتی ۴۱۵
- غفلت مردم نمونه‌های گفتاری را تهدید می‌کند ۴۲۱
- کتیبه کعبه زرتشت، جغرافیای سیاسی ساسانیان را مشخص می‌کند ۴۲۹
- تکنیک نگارش، کتیبه بیستون را ثبت جهانی می‌کند ۴۳۳
- هرودوت در ایران زاده شد ۴۳۷
- زبان تاتی معیار بازسازی شد ۴۴۱
- کتیبه تحریف شده وجود ندارد ۴۴۵
- در جست و جوی زبان‌شناسی کاربردی در ایران ۴۴۹
- جمع‌آوری گویش‌های ایرانی در گفتگو با دکتر سعید عریان ۴۵۵
- آبادی به آبادی، به دنبال گویشوران ایرانی ۴۶۳
- ۱۳ سال تلاش و سرانجام خواندن نام کورش ۴۶۷
- به زودی اطلس ملی زبان‌شناسی ایران تدوین می‌شود ۴۷۱
- آشنایی با نرم‌افزار کتیبه‌ها ۴۷۹
- شمشیر لوگدامیس، تاریخ هرودوت را نوشت ۴۸۳
- تعهدات سنگین داماد در قباله‌های ایران باستان ۴۸۵

مقدمه

مجموعه حاضر نسبت به مجموعه پیشین هم دارای مطالب بیشتری است و هم از تنوع چشم گیرتری برخوردار است. ترتیب مقالات نظم دقیق و خاصی ندارند جز اینکه طولانی ترین مقاله در آغاز و گفت و گوها در پایان مجموعه قرار گرفته اند. همان گونه که در مقدمه مجموعه نخست گفته شده، هر یک از مقالات بنابر دلایل خاصی نوشته شده و تا حدی که امکان دارد و دغدغه ای را برطرف می سازد. در مورد گفت و گوها نیز مسئله کاملاً روشن است. بی تردید مسئله خاصی سبب انجام آنها بوده است کما اینکه در آغاز پا در میان گفت و گو به آن اشاره رفته است. در مورد گفت و گوها ذکر این مطلب ضروری است که عنوان آنها پس از انجام گفت و گو، در هنگام انتشار از سوی مصاحبه کننده یا مدیران نشریه انتخاب شده و نگارنده نقشی در آن نداشته است و طبعاً این امر نیز از مصالحی پیروی می کرده است. در مورد نقد "کتاب شناخت هویت زن ایرانی" نیز باید گفت که عنوان آن نیز از سوی گردانندگان نشریه فرزانه انتخاب شده است و نگارنده عنوان دیگری را برای آن برگزیده بود. برخی از مقالات نیز دارای تحریر دیگری نیز هست همانند "پسر دانشکامه" که باری دیگر با آوانویسی متن با عنوان "چم کستی" در جشن نامه دکتر محسن ابوالقاسمی تحت عنوان یشت فرزانه کی صفحات ۳۶۹-۳۸۵ در سال ۱۳۸۴ منتشر شده است. به هر حال نگارنده امید دارد که هر یک از این مطالب بتواند ابهامی را برطرف نماید و در مجموع به دانش و آگاهی خواننده بیفزاید.

در پایان بار دیگر زحمات بانو دیناز دهنادی را در انتشار و سرکار بانو مریم حاتمی را در جمع آوری و آماده سازی این مجموعه پاس می دارم.

سعید عریان

بهمن ۱۴۰۰